

Warszawa, dnia 16 marca 2015 r.

Poz. 358

**OBWIESZCZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 2 marca 2015 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów
w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu (Dz. U. Nr 239, poz. 2026), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu (Dz. U. poz. 1538).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu (Dz. U. poz. 1538), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.”.

Prezes Rady Ministrów: *E. Kopacz*

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów
z dnia 2 marca 2015 r. (poz. 358)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 3 grudnia 2002 r.

w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu

Na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz. U. z 2012 r. poz. 1244 oraz z 2014 r. poz. 1554) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób organizacji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na polskich obszarach morskich;
- 2) jednostki organizacyjne współdziałające w zakresie zwalczania zagrożeń na morzu z Morską Służbą Poszukiwania i Ratownictwa, zwaną dalej „Służbą SAR”;
- 3) podmiot właściwy do opracowania krajowego planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, zwanego dalej „Krajowym Planem”, i jego elementy składowe;
- 4) zadania organów administracji morskiej w zakresie funkcjonowania systemu zwalczania zanieczyszczeń na morzu;
- 5) zadania i uprawnienia Służby SAR w organizowaniu i koordynowaniu akcji zwalczania zagrożeń lub zanieczyszczeń na morzu;
- 6) zasady i sposób udostępniania w ramach współpracy międzynarodowej informacji o gotowości do zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego.

2. Sposób zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń związanych z bojowymi środkami chemicznymi zatopionymi w polskich obszarach morskich regulują odrębne przepisy.

§ 2. 1. W realizacji zadań mających na celu zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu uczestniczą:

- 1) organy administracji morskiej;
- 2) Służba SAR;
- 3) armator i kapitan statku, który spowodował zagrożenie lub zanieczyszczenie morza;
- 4) jednostki współdziałające, o których mowa w § 16.

2. Organizację Służby SAR określają przepisy w sprawie szczegółowej organizacji Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa.

§ 3. 1. Kapitan statku, który spowodował zagrożenie lub zanieczyszczenie morza, realizując zadania określone w art. 12 ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki, jest obowiązany podjąć, w miarę posiadanych możliwości, natychmiastowe działania mające na celu w szczególności zatrzymanie wypływu szkodliwej substancji lub ograniczenie jego wielkości oraz przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się zanieczyszczenia.

2. Armator statku, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany do niezwłocznego podjęcia działań minimalizujących skutki zanieczyszczenia środowiska morskiego w szczególności przez usunięcie substancji powodującej zanieczyszczenie, wydobicie z wraku paliwa lub innej substancji szkodliwej dla środowiska morskiego oraz odszukanie i wydobicie z morza niebezpiecznych substancji przewożonych w opakowaniach.

3. Działania mające na celu zwalczanie zagrożenia lub zanieczyszczenia morza prowadzone przez kapitana statku i armatora, o których mowa w ust. 1 i 2, wykonuje się pod nadzorem dyrektora właściwego terytorialnie urzędu morskiego.

§ 4. 1. Dyrektor urzędu morskiego, biorąc pod uwagę rodzaj i stopień zagrożenia lub zanieczyszczenia morza oraz sposób wykonywania przez kapitana i armatora statku działań, o których mowa w § 3 ust. 1 i 2, może polecić prowadzenie tych działań Służbie SAR lub innej wyspecjalizowanej jednostce organizacyjnej.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wykonawcy działań przysługuje od armatora statku, który spowodował zagrożenie lub zanieczyszczenie morza, zwrot kosztów usunięcia zagrożenia lub zanieczyszczenia i użycia środków zapobiegawczych, stosowanych po zdarzeniu powodującym zanieczyszczenie.

§ 5. W przypadku gdy z rodzaju i stopnia zagrożenia środowiska morskiego albo przebiegu działań zmierzających do zwalczania zanieczyszczenia morza wynika możliwość zanieczyszczenia brzegu morskiego lub zagrożenia życia lub zdrowia ludności w rejonie nadmorskim, dyrektor urzędu morskiego jest obowiązany powiadomić o tym niezwłocznie właściwego wojewodę oraz wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w celu podjęcia przez nich odpowiednich działań zapobiegawczych na lądzie.

§ 6. 1. Zwalczanie zanieczyszczeń na polskich obszarach morskich wykonuje się metodami mechanicznymi.

2. Dyrektor właściwego urzędu morskiego może udzielić zgody na zastosowanie do zwalczania zanieczyszczeń innych metod niż mechaniczne. Zgody udziela się na wniosek kierownika akcji.

3. Dyrektor urzędu morskiego, udzielając zgody, o której mowa w ust. 2, powinien uwzględnić zasady przyjęte przez Komisję Ochrony Środowiska Morza Bałtyckiego, zwaną dalej „Komisją Helsińską”.

§ 7. 1. Do zadań Służby SAR w zakresie dotyczącym zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu należy w szczególności:

- 1) utrzymywanie gotowości do przyjmowania zawiadomień o zagrożeniach i zanieczyszczeniach środowiska morskiego;
- 2) utrzymywanie gotowości sił i środków do zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego;
- 3) planowanie, prowadzenie i koordynacja akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu;
- 4) współdziałanie z innymi służbami i systemami ratowniczymi funkcjonującymi na obszarze kraju;
- 5) współdziałanie z odpowiednimi służbami państw – stron Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzonej w Helsinkach dnia 9 kwietnia 1992 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 346 i 347), zwanej dalej „Konwencją Helsińską 1992”, w akcjach zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego.

2. W ramach zadań, o których mowa w ust. 1, Służba SAR jest upoważniona do:

- 1) zwracania się do jednostek organizacyjnych wymienionych w § 16 o dostarczenie na miejsce akcji niezbędnego sprzętu, personelu bądź zespołów operacyjnych ujętych w Krajowym Planie, a także informacji wymaganej do właściwego zorganizowania i kierowania akcją;
- 2) występowania do dyrektora właściwego urzędu morskiego o wezwanie pomocy państw – stron Konwencji Helsińskiej 1992, jeżeli możliwości własne Służby SAR i jednostek współdziałających, wymienionych w Krajowym Planie, okażą się niewystarczające do przeprowadzenia skutecznej akcji;
- 3) podejmowania niezbędnych uzgodnień z właściwymi organami celnymi, ochrony granic i innymi właściwymi organami, umożliwiającymi wprowadzenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym na morze terytorialne, morskie wody wewnętrzne lub przestrzeń powietrzną podążających z pomocą z państw – stron Konwencji Helsińskiej 1992, statków morskich, statków powietrznych, personelu i wyposażenia służącego zwalczaniu zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu;
- 4) kierowania sił i środków Służby SAR do akcji poza polskie obszary morskie w celu udzielenia pomocy na prośbę państw – stron Konwencji Helsińskiej 1992, w uzgodnieniu z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.

§ 8. 1. Działania zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wykonuje się zgodnie z Krajowym Planem.

2. Krajowy Plan powinien zawierać w szczególności:

- 1) określenie sposobów alarmowania i informowania o zdarzeniach powodujących zagrożenia lub zanieczyszczenia środowiska morskiego oraz punktów kontaktowych;
- 2) wykaz i rozmieszczenie sił i środków, które mogą być użyte do akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu;
- 3) sposób prowadzenia akcji zwalczania zanieczyszczeń na morzu, z uwzględnieniem specjalnych metod prowadzenia działań na akwenach uznanych za szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenia;
- 4) zadania dla jednostek współdziałających ze Służbą SAR w akcjach zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu;
- 5) określenie jednostek współdziałających w zwalczaniu zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu.

3. Krajowy Plan powinien być opracowany zgodnie z wymaganiami Komisji Helsińskiej, z uwzględnieniem analiz istniejących zagrożeń oraz aktualnych prognoz wynikających z:

- 1) rozwoju transportu morskiego, w tym ilości i rodzaju transportowanych poszczególnymi trasami ładunków szkodliwych i niebezpiecznych;

- 2) natężenia ruchu statków i ich rodzaju oraz charakteru transportowanych niebezpiecznych substancji w opakowaniach oraz utrudnień w żegludze występujących na określonych trasach;
- 3) rozwoju eksploatacji zasobów mineralnych znajdujących się pod dnem morskim;
- 4) zagrożeń, które mogą zostać spowodowane przez awarie instalacji przemysłowych oraz urządzeń technicznych zlokalizowanych na morzu lub w strefie nadmorskiej;
- 5) zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 9. 1. Projekt Krajowego Planu przygotowuje dyrektor Służby SAR.

2. Krajowy Plan zatwierdza minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

3. Krajowy Plan podlega uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska oraz z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych – w części dotyczącej jednostek Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Policji, oraz z Ministrem Obrony Narodowej – w części dotyczącej Marynarki Wojennej.

4. Projekt Krajowego Planu podlega zaopiniowaniu przez Radę SAR działającą przy ministrze właściwym do spraw gospodarki morskiej.

5. Dyrektor Służby SAR dokonuje bieżącej aktualizacji Krajowego Planu.

§ 10. W akcjach z udziałem sił międzynarodowych stosuje się przyjęte przez Komisję Helsińską wytyczne dotyczące współpracy w zwalczaniu zanieczyszczeń morza.

§ 11. Działaniami zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń kierują:

- 1) kierownik akcji;
- 2) dowódca akcji na miejscu jej prowadzenia.

§ 12. 1. Zadania kierownika akcji, o którym mowa w § 11 pkt 1, polegają w szczególności na:

- 1) opracowywaniu planów akcji;
- 2) uruchamianiu jednostek Służby SAR do działań zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń;
- 3) wyznaczaniu dowódcy akcji na miejscu jej prowadzenia;
- 4) podejmowaniu decyzji o sposobie zwalczania zanieczyszczenia na poszczególnych etapach rozwoju akcji i, w miarę potrzeb, modyfikowaniu planu akcji;
- 5) organizowaniu zabezpieczenia logistycznego prowadzonych działań na morzu;
- 6) współdziałaniu z innymi jednostkami organizacyjnymi zgodnie z Krajowym Planem;
- 7) realizowaniu współdziałania z odpowiednimi służbami innych państw.

2. Kierownik akcji, opracowując plan akcji, powinien uwzględniać:

- 1) aktualne i przewidywane warunki hydrologiczno-meteorologiczne w rejonie akcji;
- 2) czas potrzebny na dotarcie niezbędnych sił i środków do rejonu wystąpienia zagrożenia bądź zanieczyszczenia;
- 3) rodzaj i wielkość zanieczyszczenia;
- 4) dostępność sił i środków Służby SAR, jednostek współdziałających wymienionych w Krajowym Planie oraz odpowiednich służb państw – stron Konwencji Helsińskiej 1992.

3. Kierownik akcji, przygotowując plan akcji oraz podczas jej trwania, powinien korzystać z dostępnych informatycznych programów symulacyjnych prognozujących rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń na morzu.

§ 13. Kierowanie akcją na miejscu jej prowadzenia przez osobę, o której mowa w § 11 pkt 2, polega w szczególności na:

- 1) bezpośrednim kierowaniu działaniami skierowanych do akcji specjalnych statków morskich do zwalczania zanieczyszczeń zgodnie z planem akcji;
- 2) informowaniu kierownika akcji o bieżącej sytuacji, sposobie i stopniu realizacji planu akcji.

§ 14. 1.¹⁾ Na obszarze portu inicjatorem i koordynatorem akcji zwalczania zanieczyszczeń prowadzonej przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne jest kapitan portu, a w porcie wojennym – komendant portu, działający w sposób określony odpowiednio przez dyrektora właściwego urzędu morskiego albo Dowódcę Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych.

2. Działania mające na celu zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarach portowych podejmują podmioty zarządzające portem przy wykorzystaniu wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych.

§ 15. 1. Podmioty zarządzające portem, przystanią, terminalem lub stoczną remontową opracowują i na bieżąco aktualizują plany zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla wód portowych.

2. Plany, o których mowa w ust. 1, wymagają uzgodnienia z dyrektorem Służby SAR oraz właściwym terytorialnie komendantem Państwowej Straży Pożarnej.

3. Uzgodnione plany, o których mowa w ust. 1, zatwierdza, w formie decyzji, dyrektor właściwego urzędu morskiego.

4. Zatwierdzone plany stanowią integralną część Krajowego Planu.

5. W portach wojennych plany, o których mowa w ust. 1, są opracowywane, aktualizowane i uzgadniane przez komendanta portu wojennego.

6.²⁾ Uprawnienia dyrektora urzędu morskiego, o których mowa w ust. 3, w stosunku do planów, o których mowa w ust. 5, przysługują Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych.

§ 16. W przypadku konieczności wynikającej z potrzeb akcji zwalczania zanieczyszczeń, Służba SAR współdziała z jednostkami organizacyjnymi:

- 1) krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego Państwowej Straży Pożarnej;
- 2) Marynarki Wojennej;
- 3) Straży Granicznej;
- 4) Policji;
- 5) Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej;
- 6) innymi – określonymi w Krajowym Planie.

§ 17. 1. Jednostki organizacyjne, o których mowa w § 16, są obowiązane w szczególności do:

- 1) wskazania sił i środków, które będą do dyspozycji Służby SAR w przypadku konieczności ich użycia w akcjach zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu oraz określenia ich parametrów technicznych i operacyjnych, a także zachowania gotowości do podjęcia działań;
- 2) określenia sposobów ich alarmowania i informowania;
- 3) wskazania osób odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu współdziałania, w celu uwzględnienia ich w Krajowym Planie.

2. Osoby odpowiedzialne za realizację zadań z zakresu współdziałania są obowiązane do dołożenia wszelkich starań w celu udzielenia Służbie SAR wymaganej pomocy.

§ 18. 1. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, w ramach nadzoru nad funkcjonowaniem organizacji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu, może w szczególności:

- 1) inicjować prowadzenie badań dotyczących ekologicznych i ekonomicznych skutków zanieczyszczenia morza;
- 2) powoływać koordynatora prac badawczych.

2. Badania, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wykonuje się w każdym przypadku poważnego zanieczyszczenia będącego następstwem katastrofy morskiej, jeżeli substancje powodujące zanieczyszczenie zatoniły, uległy silnemu rozproszeniu lub gdy jako środka do zwalczania zanieczyszczeń użyto substancji dyspergujących lub neutralizujących – zgodnie z wytycznymi Komisji Helsińskiej. Badania te obejmują w szczególności:

- 1) badania fizyczne i chemiczne;
- 2) badania ekologiczne;
- 3) badania rybackie.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu (Dz. U. poz. 1538), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 1.

3. Do zadań koordynatora prac badawczych należy:

- 1) przygotowanie planu prac badawczych;
- 2) ustalenie współpracy między krajowymi organizacjami badawczymi, jednostkami organizacyjnymi i służbami zwalczającymi zanieczyszczenia oraz prowadzenie spraw administracyjnych i finansowych związanych z pracą badawczą, w tym zawieranie umów z organizacjami badawczymi i powierzanie im zadań badawczych;
- 3) przedstawianie dyrektorowi urzędu morskiego informacji o skutkach zanieczyszczeń dla środowiska morskiego oraz zasadności żądań osób, które doznały szkód na skutek zanieczyszczenia;
- 4) sporządzenie końcowego raportu na podstawie wyników badań przeprowadzonych w czasie trwania zanieczyszczenia.

§ 19. 1. Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie, w porozumieniu z dyrektorami pozostałych urzędów morskich oraz dyrektorem Służby SAR, opracowuje i udostępnia, w ramach współpracy międzynarodowej, w sieci Internet, informację o organizacji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na polskich obszarach morskich, zgodnie z wytycznymi Konwencji Helsińskiej 1992, oraz zapewnia jej bieżącą aktualizację.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać w szczególności:

- 1) opis organizacji oraz zadań i odpowiedzialności jednostek właściwych w sprawach zanieczyszczeń morza;
- 2) wykaz i adresy punktów kontaktowych oraz sposoby kontaktowania się z nimi;
- 3) informacje o zespołach przeznaczonych do działań na wypadek sytuacji kryzysowych oraz usuwania zanieczyszczeń i o wyposażeniu tych jednostek, a w szczególności:
 - a) specjalnych morskich statkach i zespołach do zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń,
 - b) bazach lądowych,
 - c) posiadanych systemach zwalczania zanieczyszczeń na morzu i brzegu morskim, w tym urządzeń do odławiania zbiornikowców,
 - d) stosowanych systemach obserwacji i kontroli z powietrza,
 - e) holownikach ratowniczych,
 - f) zespołach ekspertów,
 - g) zasadach i warunkach udzielania pomocy.

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.